

Hate speech a česká společnost: Aktuální rizika a možnosti prevence

Abstrakty pro první blok konference

Svoboda slova vs. demokratická rovnost

Matej Cívik

Univerzita Pardubice

Ve své přednášce k sobě vztáhnou dva důležité demokratické ideály a ukáží jejich mimořádně komplexní souvislost. Na jedné straně stojí ideál svobody slova, a tedy možnost vyjadřovat svoje názory bez obav z pronásledování či trestu. Na druhé straně stojí ideál demokratické rovnosti, jehož součástí je i fakt, že občané či skupiny občanů potřebují kromě formálních práv i určité postavení, aby byli plnohodnotnými členy politického společenství. Bez tohoto postavení se demokracie stává pouhou formalitou. Když se tyto dva ideály dostávají do střetu, není vždy možné jednoznačně rozsoudit, který má mít přednost: Máme v případě nenávistných projevů vůči nějaké společenské skupině dát přednost svobodě slova, nebo rovnosti všech, kterou takové projevy ohrožují? Je možné vymezit okolnosti, které jsou při posuzování střetu těchto ideálů relevantní. Právě o to se pokusí tato přednáška.

Epidemický model šíření nenávisti vůči sociálním menšinám

Sylvie Graf

Psychologický ústav AV ČR

Příspěvek nejprve zmíní specifika negativních dopadů nenávistných projevů na jejich adresáty a adresátky s menšinovou skupinovou příslušností. Poté se zaměří na aktéry nenávistných projevů a jejich přihlížející (tzv. bystanders). Představí různé profily uživatelů tradičních a sociálních médií v souvislosti s jejich akceptací nenávistných projevů vůči cizincům. Objasní behaviorální, normativní a emocionální mechanismy šíření nenávisti vůči sociálním menšinám. Nakonec se příspěvek bude věnovat možnostem efektivních intervencí, jejichž účelem je snížení dopadu šíření nenávisti na sociální menšiny, především prostřednictvím meziskupinového kontaktu.

Hate speech perspektivou jejích obětí

Klára Kalibová

In Iustitia, právnická organizace zaměřující se na předsudečné násilí

V přelomovém rozhodnutí v kauze Radka Bangy Ústavní soud konstatoval, že perspektiva poškozených je klíčem k pochopení skutečného dopadu předsudečných trestných činů a má být vodítkem při rozhodování o vině a trestu. Respektují orgány činné v trestním řízení potřeby poškozených a stíhají hate speech účinným způsobem, nebo hate speech podceňují a poškozeným ochranu neposkytují? Může se Praha stát druhou Bratislavou a být místem dalšího vražedného útoku, na jehož počátku stála slova? Odpovědi představím ve svém příspěvku.

Nenávist a společenská odolnost

Alice Koubová

Filosofický ústav AV ČR

Abstrakt

V rámci programu Odolná společnost pro 21. století zkoumají vědci AV ČR zdroje společenské odolnosti, bez níž by krize, kterým nevyhnutelně čelíme, měly na společnost mimořádně destruktivní dopad. Jedním z nejefektivnějších zdrojů společenské odolnosti je koheze společnosti, tedy její schopnost „držet pohromadě“. Společenská koheze nevylučuje společenský konflikt, jež lze kultivovat a užít k demokratické dynamice. Vylučuje však pocit ohrožení a hlubokou nedůvěru k okolí, jež se může rozrůst až v nenávist. Pokud eroduje základní důvěra v okolí, eroduje i sounáležitost, oslabují se lokální autority, instituce, funkční propojení mezi složkami státu a veřejnosti, a tím i schopnost společnosti reagovat na nečekané nepříznivé události. Principy, které udržují konflikt v rámci hranic demokratičnosti a zamezují jeho transformaci v nenávist a násilí, představím ve své přednášce.